

herhaalde zich het aardige tooneeltje, tot beiden in het gras verdwenen.

Wij hebben er met genoeg een heele poos staan naar kijken. En elken keer zagen we duidelijk — de volgende malen lieten wij er nog scherper op — dat de kleine op een teeken van de oude zich vastzette en eerst daarna deze ging springen. 't Ontlokte onzen kleinen baas de opmerking: „De lytse pod kin net oan hús ta komme en nou draecht de Mem-pod him, omdat hy wirrich is!” (Friesch). „De kleine pad kan niet aan huis toe komen, en nu draagt de Moeder Pad hem, omdat hij moe is!”

* *

„Johannes-lief, 'k neem je, je zoölogische onkunde heuseh niet kwalijk. Zoo'n groote pad, met 'n kleintje op den rug, 'k heb dat boven reeds verteld, heeft wel parten gespeeld aan een „Academisch-gevormde”. Geen wonder dus, dat ze er u liet inloopen.”

Raath-Bingelrade.

Jos. CREMERS.

Groot Hoefblad.

(*Petasites officinalis* L.)

Er is haast geen rivier of stroompje in ons gewest, langs wier boorden deze plant niet gevonden wordt. Alléén daar waar de Roode beek ontspringt zoekt men 't Groot hoefblad tevergeefs. Aanvankelijk zijn de bladeren langs de middennerf geplooid, wijl dit verschrompeling van 't groene, waterrijke weefsel belet. Straks echter spreidt de plant hare tropisch-groote bladschijven vlak uit. 't Mooist doet ze dit op schaduwrijke plaatsen, waar 't water voortkabbelt tusschen onder houtgewas verscholen oevers.

Men zou verwachten, dat juist op zonnige plekken de bladeren grooter waren, maar 't tegenovergestelde is 't geval. De plant bereikt haar waarlijk kolossale afmetingen, die $\frac{3}{4}$ meter kunnen zijn, eerst echt, als ze door vochtige lucht omstroomd wordt.

't Groot Hoefblad breidt zich bij ons maar zelden veel verder uit dan de oevers landwaarts, omdat 't anders gebrek aan vocht zou krijgen. Op de Alpenweiden schijnt de vegetatieve vermeerdering duidelijk plaats te vinden op dezelfde wijze, als bij de z.g. „heksenkringvormende” planten.

* *

De bloemen zitten in rijk gevulden tros aan 't eind van een dikken, hollen, met lange, losse schubben bezetten stengel. Maar bij 't eene exemplaar zijn in ieder bloemhoofdje de afzonderlijke bloempjes meerendeels tweeslachtig, buisvormig en onvruchtbaar, terwijl een klein aantal (aan den rand) vrouwelijk, draadvormig en vruchtbaar zijn; bij een ander exemplaar zijn ze voor 't grootste gedeelte vrouwelijk met enkele tweeslachtige bloempjes op 't midden der schijf.

Van verre reeds kan men deze twee vormen aan haar bloeiwijzen kennen, daar die met overwegend stamperbloemen, kleinere, meer slanke trossen heeft, welke met meest tweeslachtige bloemen, grootere losse bloeiwijzen ontwikkelt.

Zeer interessant is de bevruchting bij deze plant, maar ook zeer ingewikkeld.

'k Wilde er hier alleen op wijzen, dat, terwijl in sommige Nederlandsche Flora's aangegeven wordt, dat de laatstgenoemde vorm in ons land

„overal bepaald zeldzaam” is, dit voor Zuid-Limburg zeker niet opgaat.

Langs alle beken, in alle formaties, komen hier beide vormen deels op afzonderlijke plekken, deels ook de eene naast en met de andere groeiend, in ongeveer gelijke verhouding voor; ja, niet zelden vindt men juist de tweede vorm 't meest voorkomend.

Over de verspreiding in Noord-Nederland durven we niet oordeelen. Er is echter, naar we meenen, geen enkele reden te vinden, waarom de verhoudingen dáár anders zouden zijn dan in Z.-Limburg.

Nuth.

A. DE WEVER.

Een kruising van *Primula elatior* en *P. officinalis*.

Toen ik, vorige lente, deze bastaarden in de belangstelling der plantenvrienden aanbeval, verwachtte ik niet, dat ze reeds dit jaar zouden gevonden worden. Want de wild-groeiende hybriden tusschen bovengenoemde sleutelbloemsoorten zijn, ook in 't buitenland, zeer zeldzaam.

Enkele weken geleden kreeg ik bericht van een onzer leden, die zijn naam onbekend wenscht te houden, dat hij één dezer kruisingen bij Geulle gevonden had. Dadelijk zijn we haar toen samen nog eens terdege gaan bekijken.

* *

Terwijl bij *P. officinalis* de éénkleurig groen-witte klokvormige kelk aan den top wijd openstaat, de bloemkroon welriekend en dooiergeel is, met van binnen aan de basis van iedere kroonslip een oranje-vlek, en de zoom concaaf is, de zaaddoos eivormig is en niet tegen den kelk aanligt en

bij *P. elatior* de kelk buisvormig aan den top vernauwd, op de ribben groen en in de tusschenruimte groen-wit is, de bloemkroon reukeloos, zwavelgeel met vlakken zoom, de zaaddoos elleptisch en tegen den kelk aanligt, heeft de bovengenoemde wilde bastaard een wel is waar klokvormigen kelk, die echter van boven iets nauwer is, groen op de ribben, maar met minder kleurenverschil der tusschenruimte; de bloemkroon is ietwat welriekend, lichter geel dan *officinalis*, donkerder dan bij *elatior*, met licht-concaven zoom, grooter dan bij *officinalis*, kleiner dan bij *elatior* met zwakkere vlekken.

Deze exemplaren zijn onvruchtbaar.

Bij de tuinprimula's zijn deze bastaarden n'el zeldzaam en dáár zijn ze deels vruchtbaar, deels niet.

Er kunnen zich niet alleen zaaddoozen vormen, maar zelfs zaden, terwijl deze geen kiembaren inhoud hebben.

* *

Om meer dan eene reden heeft me deze vondst zeer verheugd.

Voorreest wegens den scherp blik, dien de vinder toont te hebben op de wilde flora, want zelfs naast de beide stamouders valt deze kruising niet gauw in 't oog.

Ook is hij gelukkig geen verzamelaar, zoodat de plant in alle stadia voor studiemateriaal kan bewaard blijven.

En ten slotte ben ik blij, dat haar groeiplaats zich bevindt in de streek tusschen Bunde en Elsloo, waar heerlijke, ongeschonden bosschen en heide nog vreedzaam naast landerijen en beemden liggen, waar de industrie, die den mensch tot een ma-

chine maakt, dezen vrede niet licht zal verstoren, wegens de stille, maar geweldige natuurkrachten, die daar in den bodem verscholen ziltten.

Nuth.

A. DE WEVER.

Weer 'n kleine hazelmuis?....

Van den heere M. Dumoulin, boomkweeker te Hoogeruts, Noorbeek, onvingen we bericht, dat hij, enkele weken geleden in de buurt daar, 'n muis heeft gevangen, welke nog immer levend in zijn bezit is.

Afgaande op de beschrijving van heur uiterlijk en gedragingen moelen we besluiten, dat dit diertje geen ander kan zijn dan de kleine hazelmuis.

Mocht ons vermoeden waar blijken, dan zou deze vondst inderdaad zeer interessant zijn.

Dan toch mogen we met grond veronderstellen, dat de kleine hazelmuis vandaag of morgen ook nog elders blijkt te huizen dan in Schinveld en Noorbeek, n.l. in de daartusschen gelegen plaatsen.

Voor eventuele vondsten houden wij ons ten eerste aanbevelen.

De heer Dumoulin schrijft ons, dat hij ons 't beestje wil afstaan.

Dankbaar namen we natuurlijk z'n aanbod aan.

Beide kleine hazelmuizen zijn voor 't Museum te Maastricht 'n niet genoeg te schatten aanwinst.

Geen enkel Museum, in heel 't land toch, is in het bezit van 'n inlandsche kleine hazelmuis.

En wat vooral merkwaardig is, 't Maastrichtsche Museum heeft levende kleine hazelmuizen!

JOS. CREMERS.

E. Heimans-Stichting.

Wij ontvingen volgend schrijven:

L. S.

Den 21en Juli 1914 overleed plotseling de alom bekende populair-natuurwetenschappelijke schrijver E. Heimans.

Onmiddellijk daarna werden, door eenigen van zijn talrijke vrienden en vereerders, plannen opgevat om zijn nagedachtenis op een blijvende wijze te eeren.

Helaas maakte de kort daarop uitgebroken wereldoorlog opschorting van die plannen noodzakelijk.

Thaus, nu die oorlog blijft voortduren, terwijl de omstandigheden voor ons land weliswaar nog bij lange na niet normaal geworden, maar toch wel eenigszins verbeterd zijn, achten de ondergeleekenden een langer uitsel niet gewenscht.

Reeds mochten zij voor deze opvatting van verschillende zijden betuigingen van instemming ontvangen.

In een voorloopige bijeenkomst hebben zij een aantal plannen besproken en zijn eenstemmig tot het besluit gekomen, om een poging te doen tot het oprichten van een HEIMANS-STICHTING, TER BEVORDERING VAN NATUURHISTORISCHE STUDIE BIJ HET NEDERLANDSCHE VOLK EN IN HET BIJZONDER BIJ DE JEUGD.

Om hiertoe te geraken, noodigen zij u uit tot het bijwonen van een bijeenkomst in de Koningszaal van het K. Z. G. „Natura Artis Magistra” (ingang aan het groote hek, Pl. Kerklaan, op vertoon van deze uitnoodiging) op Zaterdag 20 Mei 1916, te 3 uur n.m.)

Mocht het u niet mogelijk zijn, aan deze uitnoodiging te voldoen, dan vragen zij u machtiging om uw naam te plaatsen onder een oproeping om sleun, die op ruime schaal zal worden verspreid.

Zij verzoeken u, uw antwoord te richten tot den derden ondergeteekende.

S. ABRAMSZ.

J. A. GALET.

Dr. H. W. HEINSIUS, P. C. Hoofstraat 144, Amsterdam.

H. HEUKELS.

Dr. C. KERBERT.

HENRI DE LEEUW.

Prof. Dr. A. E. H. SWAEN.

JAC. P. THIJSE.

Amsterdam, April 1916.

't Spreekt van zelf, dat 't Natuurhist. Gen. in Limburg 't plan ten eerste toejuicht. Te meer, omdat onze Vereeniging zich, vanaf den eersten dag van haar bestaan, mocht verheugen in de warme belangstelling van den zoo zeer betreurden E. Heimans.

Aanwinsten voor de Boekerij

van Hulst, D. — De Konijnenfokker. Volgens de leerwijze van La Trappe, door J. M. Espanet. (Monnik der orde van La Trappe). 1855.

Blankevoort C. — Limburg—Westfalen. Een en ander naar aanleiding van de opmerkingen van Dr. W. J. Jongmans over de publicatie „Onze Limburgsche Steenkolen”. (Schr.)

Abendanon E. C. — De geotektonische positie van den Nederlandsch-Indischen Archipel. (Schr.)

Dictionnaire raisonné universel d'histoire naturelle, contenant l'histoire des animaux, des végétaux et des minéraux et celle des corps célestes, des météores, et des autres principaux phénomènes de la nature, avec l'histoire et la description des drogues simples tirées des trois règnes et le détail de leurs usages dans la médecine, dans l'économie domestique et champêtre, et dans les arts et métiers. 6 dln. Paris, M. DCC. LXXV. (H. Goffin, Maastricht).

Boletín de la Sociedad Aragonesa de Ciencias Naturales Zaragoza. 1915. No. 6—7—8—9—10. 1916. No. 1—2.

Vernhout Dr. J. H. — Catalogus der Nederlandsche mollusca van 's Rijks Museum van Natuurlijke historie. (Schr.)

Officieele Mededeelingen.

Nieuwe leden Natuur-Hist. Genootschap: Louis DIRIX; Wilhelminasingel 47, Maastricht; G. HOLLMAN-WILLEMS, Tongerschestraat, Maastricht; Albert LOOMANS, Moesmarkt, Maastricht.